

Република Србија
Повереник за информације
од јавног значаја и заштиту
података о личности

Тел: +381 (0) 113408 900
Факс: +381 (0) 11 2685-023
Булевар краља Александра 15
11000 Београд
office@poverenik.rs
www.poverenik.rs

Број: 164-00-00045/2014-07

Датум: 21.03.2014. године

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (у даљем тексту: Повереник), у поступку надзора над спровођењем и извршавањем Закона о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр.97/08, 104/09-др. закон и 68/12-Одлука УС, у даљем тексту: ЗЗПЈ) од стране Министарства правде и државне управе, са седиштем у Београду, Немањина 22-26 (у даљем тексту: Руковалац података или Министарство), на основу чл. 56. став 1. и чл. 58. ЗЗПЈ, а у вези са чланом 33. став 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“, бр.120/04, 54/07, 104/09 и 36/10), доноси следеће

У П О З О Р Е Њ Е

I УПОЗОРАВА СЕ Руковалац података, Министарство правде и државне управе, са седиштем у Београду, Немањина 22-26, на неправилности у спровођењу и извршавању ЗЗПЈ приликом обраде података о личности **1.257** (хиљадудвестотинепедесетиседам) кандидата који су полагали правосудни испит у 2013. години, јер је на својој интернет презентацији на адреси www.mpravde.gov.rs/documents.php?id=632, супротно одредбама члана 8. став 1. тачка 1. и 2. и члана 13. ЗЗПЈ, без законског овлашћења или пристанка лица чији се подаци обрађују, а немајући услове за обраду без пристанка, обрађивао у сврху различиту од оне која је законом одређена, односно објавио следеће податке о личности кандидата: име, презиме, име оца, датум и место рођења, датум и место дипломирања, стечено радно искуство, податак о томе који пут кандидат полаже правосудни испит, да ли је исти положио или не, односно да ли се упућује на накнадно полагање, као и број и датум решења о одобравању полагања правосудног испита.

II ОБАВЕЗУЈЕ СЕ Руковалац података да у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог упозорења обавести Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности о предузетим мерама за отклањање утврђене неправилности.

Образложење

Повереник је преко овлашћеног лица извршио надзор над спровођењем и извршавањем ЗЗПЈ од стране Министарства правде и државне управе као Руковаоца података, у делу који се односи на обраду података о личности **1.257** (хиљадудвестотинепедесетиседам) кандидата који су полагали правосудни испит у 2013. години.

Надзор је покренут по службеној дужности поводом представке у којој се, између осталог, наводи: „ ... да је Министарство правде и државне управе на свом сајту, у делу који се односи на правосудни испит, навео податке о личности лица који полажу испит (име, презиме, име оца, датум и место рођења, који пут полаже и др.)... ако неко поднесе пријаву за полагање испита у Министарству правде и државне управе... то лице не даје и пристанак у складу са чл. 10. ЗЗПЛ да се ови подаци и јавно објављују...ако се доставља писано решење о резултату полагања испита, зашто се и јавно објављују ови подаци....“, итд.

Извршеним увидом у интернет презентацију Руковаоца података на адреси www.mpravde.gov.rs/documents.php?id=632 утврђено је да су у форми word докумената објављени спискови са резултатима постигнутог успеха за укупно 1.257 кандидата који су полагали правосудни испит у 2013. години, чиме су постали доступни неодређеном броју корисника интернета.

Прегледом садржаја објављених спискова утврђено је да исти садрже следеће податке о личности кандидата који су полагали правосудни испит: име, презиме, име оца, датум и место рођења, датум и место дипломирања, стечено радно искуство, податак о томе који пут кандидат полаже правосудни испит, да ли је исти положио или не, односно да ли се упућује на накнадно полагање, као и број и датум решења о одобравању полагања правосудног испита.

У циљу утврђивања правног основа и сврхе радње обраде у виду објављивања података о личности кандидата који су полагали правосудни испит, Руковаоцу података је достављен допис Повереника бр. 164-00-00045/2014-07 од 27.01.2014. године којим је затражено да се изјасни на наведене околности, што је Руковалац података у свом изјашњењу бр. 021-02-00050/2014-39 од 18.02.2014. године и учинио наводећи, да је тачно да су на сајту Министарства објављени подаци о личности кандидата који су полагали правосудни испит, те да је, цитирамо: „ ... након спроведеног поступка полагања испита тј. писменог и усменог дела правосудног испита, те након спроведеног већања од стране сва три испитна одбора свим кандидатима који су полагали правосудни испит саопштено да ће након проглашења коначних резултата исти бити саопштени усмено“, да су том приликом „...сви кандидати обавештени да ће резултати као и лични подаци о кандидатима који су наведени у пријавама за полагање правосудног испита бити објављени на сајту Министарства правде и државне управе, у делу „Правосудни испит“, те да се по упознавању кандидата о горе наведеном „ ... ни један од кандидата није томе противио“.

Потврђујући своје неразумевање основних начела ЗЗПЛ и законом предвиђених облика за давање сагласности од стране лица чији се подаци обрађују, Руковалац података у предметном изјашњењу даље наводи: „ ... да нису прекршене одредбе Закона о заштити података о личности, имајући у виду да су се сви кандидати усмено сагласили о објављивању података на сајту Министарства правде и државне управе“, док је у погледу сврхе обраде путем објављивања података на Интернету, Руковалац података навео: „...што се тиче сврхе обраде података о личности обавештавамо вас да из одредаба Закона о правосудном испиту проистиче да је кандидат дужан да докаже радно искуство стечено у струци након завршеног Правног факултета....те да сходно томе кандидат доставља оригинал потврду о радном искуству, оверену копију дипломе о завршеном Правном

факултету и др, у циљу утврђивања идентитета лица којем се одобрава полагање правосудног испита... а да је правни основ за обраду података управо наведени закон и пристанак лица о чијим подацима се ради...“.

Образлажући свој став о дозвољености овакве обраде, Руковалац података закључује: „ ... да се сви подаци који су објављени на сајту уносе у јавну исправу (Уверење о положеном правосудном испиту) ...тако да је обрада података у складу са начелом сразмерности и да није била прекомерна, нити несразмерна и неподесна сврси обраде ...“.

Овакви наводи Руковаоца података неосновани су из следећих разлога:

У члану 42. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 98/2006) прописано је да је зајемчена заштита података о личности, да се прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују законом, да је забрањена и кажњива употреба података о личности изван сврхе за коју су прикупљени, у складу са законом, осим за потребе вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике Србије, на начин предвиђен законом и да свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом, и право на судску заштиту због њихове злоупотребе.

У члану 8. став 1. тачка 1. ЗЗПЈ прописано је да обрада *није дозвољена* ако физичко лице није дало пристанак за обраду, односно ако се обрада врши без законског овлашћења.

У члану 8. став 1. тачка 2. ЗЗПЈ прописано је да обрада *није дозвољена* ако се врши у сврху различиту од оне за коју је одређена, *без обзира* да ли се врши на основу пристанка лица или законског овлашћења за обраду без пристанка.

У члану 10. ЗЗПЈ прописано је да пуноважан пристанак за обраду може дати лице, након што га руковалац *претходно обавести* (о свим аспектима обраде) у смислу одредбе члана 15. овог закона, а да се пуноважан пристанак може дати *писмено*, или усмено *на тачисник*.

Сагласно одредби члана 3. став 1. тачка 3. ЗЗПЈ, *објављивање* представља једну од могућих радњи обраде података о личности и иста подлеже општим принципима обраде података о личности прописаним одредбама члана 8. наведеног Закона.

С друге стране, у Закону о правосудном испиту („Сл. гласник РС“, бр. 16/97), Правилнику о полагању правосудног испита („Сл. гласник РС“, бр. 14/98, 88/2008 108/2012) и Правилнику о програму правосудног испита („Сл. гласник РС“, бр. 51/97), ниједном одредбом није регулисано питање (јавног) *објављивања* података о личности кандидата који су полагали правосудни испит, посебно не путем Интернета.

Оредбом члана 2. Закона о правосудном испиту прописани су *услови за полагање правосудног испита*, односно да правосудни испит може полагати лице које је дипломирало на правном факултету и које је после завршеног правног факултета стекло две године радног искуства на пословима правне струке у суду, јавном тужилаштву, јавном правобранилаштву и адвокатури или три године радног искуства на пословима правне струке у органу за прекршаје, другом државном органу, органу територијалне аутономије и локалне самоуправе или четири године радног искуства на пословима правне струке у предузећу, установи или другој организацији. Чланом 9. истог Закона прописано је да се

Захтев за полагање правосудног испита подноси Министарству правде, као и то, да кандидат уз захтев прилаже доказе да је испунио услове за полагање испита.

Одредбом члана 28. Закона о правосудном испиту прописано је да Министар правде ближе прописује начин полагања правосудног испита, трошкове полагања испита, накнаду за рад чланова Испитног одбора и филолога и уређује *остала питања у вези са правосудним испитом*, што у погледу објављивања резултата испита министар није прописао, барем не важећим Правилником о полагању правосудног испита.

Такође, није ближе прописана ни садржина обрасца МПДУ-ПИ в.1.01 (Захтев за полагање правосудног испита) путем којег се од кандидата, без одговарајућег правног основа, *прикупља* већи број података о личности (фиксни и мобилни број телефона, име родитеља, ЈМБГ, адреса и место становања из личне карте) од оних који се набрајају у члану 17. Правилника о полагању правосудног испита, којим је прописано да *Уверење о положеном правосудном испиту* садржи: име, презиме, место и годину рођења кандидата, на ком је правном факултету и када дипломирао, датум положеног правосудног испита и општи успех на правосудном испиту, број, датум и место издавања уверења, потпис министра правде и службени печат.

Надаље, одредбом члана 154. Закона о општем управном поступку („Сл. лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/2001 и „Сл. Гласник РС“ 30/2010) прописано је да исправа коју је у прописаном облику издао државни орган у границама своје надлежности, односно предузеће или друга организација у оквиру законом повереног јавног овлашћења (јавна исправа), доказује оно што се у њој потврђује или одређује.

Изавршним увидом у Захтев за полагање правосудног испита (Образац МПДУ-ПИ в.1.01), утврђено је да његов садржај чине рубрике које попуњавају кандидати који први пут приступају правосудном испиту, као и кандидати који накнадно полажу преостале испите, и то: име, презиме, име родитеља, датум рођења, ЈМБГ, место/држава рођења, кандидат је дипломирао на правном факултету, дипломирао дана, адреса и место становања из личне карте, приправнички стаж обавио у, укупан радни стаж година месеци дана, број и датум потврде о радном искуству (навести све потврде уколико их има више), контакт телефони (фиксни и мобилни – обавезни подаци за унос), рок у којем кандидат жели да приступи полагању испита, са датим напоменама, цитирамо: *„Кандидат који полаже накнадно полагање дужан је да назначи у ком испитном одбору и року је полагао, навести предмете које кандидат пријављује (у складу са чл.10 Закона о правосудном испиту)... кандидати који пријављују накнадно полагање уписују само оне испите које полажу, Напомена: Уз захтев се прилажу одговарајућа документа, и то: 1. Оверена фотокопија дипломе, 2. Оверена фотокопија личне карте, 3. Оригинал потврда о радном искуству, 4. Извод из матичне књиге венчаних, 5. Потврда Покрајинског секретаријата за управу, националне мањине и прописе (доставља кандидат чије је пребивалиште на територији АП Војводина), 6. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси за пријаву испита у износу од 250,00 динара, (Заокружити број испред сваког од приложених докумената)... Обавезно је попити све тражене податке како би захтев био потпун“.*

Чланом 16. Правилника о полагању правосудног испита прописано је следеће: *„Евиденција о лицима која су полагала правосудни испит води се у Министарству правде и чува трајно. Евиденција садржи: име, презиме, место и годину рођења лица, када је и на ком правном*

факултету дипломирало, где је радило у време полагања испита и опити успех на правосудном испиту“.

Цитиране одредбе Закона и Правилника пружају правни основ за прикупљање и обраду података о личности, наведених у ставу првом диспозитива овог Упозорења, у сврху утврђивања идентитета кандидата, испуњености услова за полагање правосудног испита, вођења евиденције о лицима која су полагала правосудни испит и коначно, у сврху израде Уверења о положеном правосудном испиту, *али не и за објављивање предметних података о личности кандидата*, посебно не путем интернета, на који начин без правног основа постају доступни било ком члану интернет заједнице, са било које IP адресе са које се може приступити глобалној рачунарској мрежи.

Наведени Правилник о полагању правосудног испита прописује ситуације, па и начин, у којима се *кандидати* (дакле, не и трећа лица) *обавештавају* о одређеним чињеницама, или им се нешто *саопштава*, па тако, у члану 7: *„Пре почетка усменог дела испита кандидатима се саопштавају резултати писменог дела испита“*, у члану 10: *„Успех кандидата на усменом делу испита и опити успех кандидата на правосудном испиту јавно саопштава председник испитног одбора. Саопштавање успеха кандидата сви присутни саслушаће стојећи“*, односно у члану 11: *„Министарство правде сваког кандидата писмено обавештава о постигнутом успеху“*.

Излагање података о личности кандидата неутврђеном броју корисника Интернета (којих у овом тренутку према доступним подацима има између две и три милијарде) путем недозвољене обраде, у ситуацији уколико би чак и постојала сагласност кандидата за такву обраду у складу са ЗЗПЛ, представљало би недозвољену, прекомерну обраду у односу на циљ који се таквом обрадом жели постићи, а то је - обавештавање кандидата о успеху који су постигли приликом полагања правосудног испита.

С тим у вези, напомињемо да сагласност лица за обраду података не може валидирати обраду уколико је она несразмерна, прекомерна, недозвољена, супротна јавном поретку, принудно-правним прописима или моралу, те да се због важности обраде коју врше органи власти иста уређује законима и не препушта диспозитији појединца и његовом одлучивању у погледу давања сагласности, која у складу са одредбама ЗЗПЛ мора представљати *слободан израз воље*.

Дакле, чињеница да су објављени подаци о личности кандидата садржани у Уверењу о положеном правосудном испиту, које је јавна исправа, на шта указује и Руковалац у свом изјашњењу, не значи аутоматску могућност да исти могу бити *објављени* или на други начин обрађивани без правог основа, јер сврха наведеног уверења као јавне исправе, у конкретном случају, је да се истим доказује чињеница да је неко лице положило правосудни испит. Реч „јавна“ у изразу „јавна исправа“, нема никакве везе са изворним значењем речи „јавно“ или „јавност“, односно не претпоставља самим тим и могућност објављивања таквих докумената, за разлику нпр. од приватних исправа.

Податке о личности који су наведени у ставу првом диспозитива овог Упозорења, Руковалац података је *прикупљао и обрађивао* у сврху утврђивања идентитета кандидата и испуњености услова за полагање правосудног испита прописаних одредбама чл. 2. и 9. Закона о полагању правосудног испита. Свако њихово даље коришћење у *сврху различиту*

од ове, а што је Руквалац учинио *објављивањем* наведених података на својој интернет презентацији, чини њихову обраду недозвољеном, односно прекомерном и несразмерном, при чему се сврха обраде могла остварити и на начин којим се не угрожава приватност лица чији су подаци на овај начин обрађивани. Такође, оваква обрада је вршена и без правног основа, супротно одредби члана 8. став 1. тачка 1. ЗЗПЈ.

У складу са наведеним, Руквалац података је дужан да сагласно ставу II диспозитива овог упозорења, у року од *15 (петнаест)* дана од дана пријема овог упозорења, обавести Повереника о предузетим мерама за отклањање наведене неправилности у обради података о личности.

ЗАМЕНИК ПОВЕРЕНИКА

Александар Ресановић

